

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

2 Tempora longa trahunt jus funeris & decimorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

sugrati participes sunt, quare non patitur nos? Item. [Qui plantarunt, & de fructu eius non edet?] Nos plantaruntur vi-
nam, & vos vultus fructus eius edete? Item. præcepit a Domi-
nu Mose: ut nemo metat fulmen in alienum agnum. Hoc
non dicitur oboe restituimus. Nos sumus boves triturationes;
qui salvi diligentes ut iustitiam, & de nefaria tritura velutum vobis
queritis? Item. Apostolo. c [Qui alacri servient, & de alacri-
vitatem? Sed nonquid de eo, cui non servient? Item. [Quia in sa-
cra coquuntur, cum faciat ea participant.] Sed nonquid cum allo
in eis servantur? Ne servamus alacritatem eis participare vul-
nus in veritatem & in eis dominiter queritis? Item. Apostolo. d [Labores agricultorū operes per primū accipere de fructu
laboris, & eis autem contraqueritis?] Nos sumus agricultori labo-
ratores; ut primū auditis percipere de fructibus nostris; immo non
primū; quia nec ultimum nobis relinquere vultus. A pri-
oribus enim inquit, pudenter perfici, & non usurpare contem-
datis; ut propositi subiecti distinet, frumentis lupus comedit a-
gram. Item. c [Qui molles suspendit fari anguum? qui
polli regem, & delatae quamvis edet?] Nos militares: & vo-
spes nosq[ue] milites vobis queritis. Nos regem pacis: &
vo-
spes lacrymæ, & lacrimas acciperis vobis. Sapere est de alieno
labori cultum queri, si sapere est, velle quod non positis. q[ui] I-
tem Dominus dixit: q[ui] discepulis suis. [In quaetur, dominus tra-
vavit, in eadem mente, identes & libentes, quae apud alios
fuit. Cognovit autem interventus primus dicere, p[ro]p[ter]e hunc domum
nos dominum hanc ingressum sumus, & ei pacem oblinuimus: voi au-
tem quodque ad nos p[ro]p[ter]e p[re]grediuntur? Videlicet, no[n] in eis verita-
te illud. Vnde h[ab]et quid faciat eorum, & cibis alienis.] q[ui] Item
Propheta. b [Summi fidem, & date cyprianum.] Ibi a nobis
summi fidem, & vos ab eis queritis cyprianum? q[ui] Item Leo
queritur. De h[ab]itacione tantum nostri, sed etiam majoris
nostris ipsi ordinis sicut & plebeius sacerdos, ali[us] sacerdos[us] ba-
ptizatus datus, debet dari.] q[ui] Quidam autem plebeius deben-
tor illius, a patre baptisma accepit, an alii? No[n] os baptiza-
mus, & vos ab eis decimatis facitis? Hinc[us]la ista interpretatio est:
ut non resentiantur, quia pre iubio interpretantur. Quia ergo nos
organos populi hanc imponemus ministrantes, quia col-
lum eum vocem predicationis, corda eius fidem aperiunt, &
quod vobis fieri non vultis, nobis sufficiere cœta: ne n[on] si pergitis
dilecti, que vultis, auditatis, que non vultis.

3 pars. Ad h[ab]itacionem & multiplici argumentatione
ne p[ro]p[ter]e nostra ostendit: ita, ut si fides verbis adhibe-
tur, non verbis pro verbis, sed pro verbis reportaretur. Sed Deo
propterea, si verbis dediisti, verba recipiatis. Arguitur non quod
que vobis debentur, subspice querimus, quia nostra persequi-
mus. Sapientia quidem, & philosophica ore prelati sententia: sum
per se, tunc dilecta sapientia. Unde ad eos h[ab]itentia manuat,
nisi quia tanto ardore nostra concupiscentia vobis videretur
concedere conquisitum? Unde, cum causa nostra debet
sum suorum fortis facit, exclamans: ad me, crucis tantum o-
bolam s[ecundu]m ex fiscis. Sed videte, ne dominum effigi
negligunt vobis recipiendas queratis. Confutatur vero plantan-
tibus sacerdos agens, restitutori sacerdotum, rigatorem cam-
panam, & multa alia insignia officia vobis afflippata: &
debetis vobis obligatio a nobis fiducia complicita est. Sed nos non
negamus quod vobis debetis. Bero iuramentum pale, & tegumen-
tum facit. Sint hac vobis, & grana nobis relinquere? Pabi-
litate vocatur, sacerdos agens, rigatorem campanam, ritu-
domini relinquunt. Voi ergo recepta mercede vobis operis in
quidam oblationibus, & aliis obsequiis, que pro spiritu-

QUÆSTIO II.

Ad h[ab]itacionem istam, & si iure vobis debentur,
ut ostendit, tamen tricenniali obiecto vobis silentium
imponit. Omnia enim possident Episcopatus tricennaria præfir-
matiōe tollunt, vel quadrageneria (sic ut possidentes religiosarum
domorum) velerintur, sicut prædicta fidei Romana eccl[esi]a.

C. I. q[ui] Duxrigoriam ab Episcopo possiden-
tur, iure ab eo vindicantur.
Vnde Gelasius Papa ab Episcopi Sicilia,
ep[iscop]i, &c. 2.

F[acultates] d[icitur] eccl[esi]e, nec non & dicef[er]es, si quid ab
aliquibus possident Episcopatus, iure sibi vindicent,
quod tricenniali[us] conciliuit: quia & filiorum nostrorum
Principium ita emanavit auctoritas, ut ultra xxx. annos
nulli licet pro eo appellare, quod legum tempus

exclusit. At illi occidentia. Causa auctoritate nobis silentium imponit,
ejusdem auctoritate vobis ora claudimus. At intra idem Ge-
lafus. [Nulla præfompone statum parochiarum, &c.] Si ergo
temporalis obiecto diecissim[us] fidelis confititum devellere non potest,
parte, quod nec vobis patriciabilis, ut statum parochia nostra
mutante, decimationem nobis quondam legitimè affiguntur, vindicabili
iuratione vobis vindicetur. q[ui] Domodo autem diffi-
culta sunt ha auctoritate, in causa monachorum inventetur.

z pars. Nunc autem queritur de iure fuerandi: quia ha-
rura eccl[esi]astis habeat ius tumulandi ipsi. Sicu Hiero-

a extr. de Iudaea, c. eti. citranio hoc tangunt vulgare prover-
biūm, Serpens in gremio.] b r. Tim. 6. c 16. q. 1. si quis la-
etus. d 16. q. 3. e. q. illud etiam. An. I. c. 19. Burch. I. 3. cap. 1. q. 2.
Pann. I. 2. c. 15. 16. q. 3. licet in reguli. 16. q. 4.

X

nymus a sacerdoti, conjugatis in uno sepulchro videntur esse posse.

Ait enim,

C. II. q. In sepulchro parentum suorum filii sunt collocandi.

Ebron b dicitur esse civitas quatuor i. virorum. Equia in ea sepulcri sunt tres Patriarches in sepulchro duplice cum tribus uxoriis suis, id est, Abraham & Sara, Iacob & Rebecca, Iacob & Lia, præter ipsum Adam & Ewan uxorem suam. Tobias a dicit ad fidum suum. [Cum accepterit Deus animam meam, corpus meum, & honorem habebis matri tua omniibus diebus vita eius: & cum ipsa compleverit tempus suum, sepelias eam iuxta me in uno sepulchro.] Ibidem. ¶ Quos a conjunxit unum conjugium, conjungat sepulchrum: quia una caro est, & quos Deus conjunxit, homo non separabit.

i. ¶ Quatuor] Sic emendatum est, ciam ante legeretur, trium. Sic enim legere apud B. Hieronymum in quiescentibus hebreis in Genesim, de locis hebreis, & in epistola Pauli. Ad dicto hebreis significat quatuor, & quartuor Patriarche hinc memorantur, qui ibi sepulti sunt: Abraham, Iacob, & Adam cum sororibus suis.

C. III.

Item Augustinus e.

¶ VNaquaque f. mulier sequatur virum suum, five ps in vita, five in morte. Item Gregorius. ¶ Soror B. Benedicti sepulta est in sepulchro quod ipse ibi preparaverat: ut quorum mensa una fuit semper in Domino: consum quoque corpora sepulcrum non separaret.

In plerisque usus caput hoc conjunctione est superiori, nec ipsa prius auctiorum verbis affuerunt.

Item, Ioseph g moriens in Egypto regnavit fratres suos ut tempore afflictionis sua officia suorum deficerent, & in sepulchro parentum suorum ea colarentur. ¶ Item. Distum h est Propheta, qui contra preceptum Domini concederat in Bethel. [Non infelix cadaver tuum in sepulchro parentum tuorum.] ¶ Item. De nonnullis legiis in libro Regum [voluit, & apposuit ad patres suis] hoc est, in sepulchro parentum suorum. ¶ Item. In Novo Testamento B. Philippus legitur adiaceisse ibi sepulchrum, in quo ipsa, & filii eius queveruntur. ¶ Item. Beatus Severus Ravennatus Archiepiscopus tumulorum fieri iubet, in quo f. & uxores, & filii collocari. ¶ His omnibus exemplis colliguntur, quid in sepulchro parentum corpora filiorum collecanda sunt. Quia ergo parentes sibi sunt apud fratres ecclesiæ sepulcti sunt, & hi apud eos debent utrumque tumulari. ¶ Eccl. Adam k ut effriter in cruce Arbes tumulatus est. Sed nonquid omnes filii eius sepulti sunt ibi? tanta multitudine humana generis tam breva tumulus non tam facile potest includi. ¶ Item. Abraham l ibi sepultus est. Sed nonquid Israhel, & Madai, & alii, quos de Ceteris genitis, ibi sepulti sunt? ¶ Item. Iacob ibi sepultus est. Sed nonquid Ephraim eo tumulatus est? ¶ Item. Iacob ibi collocatus est. Sed nonquid aliquis filiorum eius præter Ioseph ibi sepultus est? Rachel quoq. non in Ebron, sed iuxta Bethleem in tumulata legitur. Exempli igitur sibi tequet, quid liberum est filii sepeliri in sepulchris parentum suorum, & liberum est ei alibi pro loco & tempore opportunitate corporis suo sepelitione inventare. Non ergo hoc exempli sibi coguntur sepeliri in sepulchris parentum suorum. ¶ Item, quia legibus definita sunt, mutare non possunt. Quia autem legibus expressa non sicut arbitrio sequuntur humanæ voluntatis.

a in quæ hebrei in Genesim, & de locis hebreis, b Paly. l. 1. tit. 3. Burch. l. 3. c. 16. Ivo p. 3. c. 23. c Tobi. 4. & 14. Burch. l. 3. c. 16. Ivo p. 3. c. 22. d Mat. 19. e Aliquid simile g. confessio. n. ex sententiâ aliquando matris suis. f. Poly. v. 16. Burchard. l. 3. c. 16. & 16. Ivo p. 3. c. 23. & 26. g. Genes. 10. h. 3. Reg. 13. i. Rufinus hist. eccl. 3. 31. & in v. 8. tom. 1. & in pomario ecclie Ravennati. k. Gen. 25. l. Genes. 35. 49. & 50. m. in vulgaris legebatur, Bethel.

cima sunt perservanda, & id est danti mutare non licet. Ita rem quæ tumulandus sit, legibus expressum non est, & de voluntate tamquam confitit.

C. IV. q. Ultima voluntas defundi fratre.

Vnde B. Gregorius ait.

Vltima a voluntate defuncti modis omnibus vari debet. ¶ Sicut enim capitulo habet lib. 3. cap. 3. in v. 10. referuntur. ¶ q. 16. q. 1. admonere. in v. 16. lib. 3. cap. 3. Nesci est, inquit, ut si impulsum hoc fuerit, defuncti enim conferetur. Si enim in manuscripto: hoc in v. 16. depositio conferetur.

4 pars. Quid de libet, & non de sero intelligatur. Servus enim testamenti paginam condere non patet.

C. V. q. Servus reformacione facere non possit.

Vnde Gelasius Papa servit Hocico Episcopo.

¶ Illud b etiam syncretatum tuum volumen recte, ad nos fusile perlatum, quod amplius videtur quod non solum fervum confitit esse ecclesie, in ejus rationibus a multis temporibus implicatum, iam si efficit ingenium, donec rationica cuncta ista modis omnibus obnoxios habentur) autu temerari litus fuerit, condere paginam testamenti: cognoscere cum ecclæsiastico iuri legibus non dubitetur. Quapropter his presumptiobus, vice nostra putinaria contradicat: nec fieri profutus aliquo fieri permittat. Ac si eidem quidquam humanitatem riget, quia grandevit esse memorem; mox dilatatio subtilitatem praepotens humanitas & natus duxit atque quibusdam patrimonium probatum est, sub fidei descriptione contradi, donec tam temporibus, quibus hoc patrimonium gubernatur, & partes Dominicanae redire cogantur. ¶ 5 pars. Quia ergo secundum Gregorium ultimum consilium conservanda est, prospicere voluntate corporis mortuorum, non pro arbitrio vestra diffinitione.

C. VI. q. Vbi quis, decans, decanis, & curam eligere debet.

Item in Triburienti concilio legimus.

Vbiique d. temporum vel locorum fiducia ariet, apud majorem ecclæsiam, ubi fedes & operis sepulchra celebrentur. Si autem propter responsum alisperitum hoc difficile fuerit vobis, apud eum in cuius religiosis forum canoniconum, vel monasteriis & fandimoniis religiosa congregatio condegerit, sepeliantur. Si autem & hoc inconvenienter, ubi quis decimas perforcebat virus, ibi sepeliantur.

¶ In Triburienti impresso cap. 15. habentur eadem fiducia non omnino omnis verbi expressa. Quia ergo decimaria nobis perforcebat virus, & apud viendus est mortuus. Item, si quis de proxima ad proximam transire, & ibi domiciliis ibi collocari, liber fatus a priori iudicis, jurisdictiōnē illius iudicis subiectus, non vincia fidem sibi obigeret. Quia ergo isti a vogla domus stram transirent; liber a secula distinet, neferi jam fuisse. Nostrum est ergo ius ponendum est.

Sed obiectum illud Mel. hadis Papz.

C. VII. q. Propria reverentia sepulcrorum posse velimque non habet.

¶ Lautur per omnia magno concilio, ut nullus prius arbitrio temeritate alieni ecclæsiæ, nisi suis antiquorum parentum canonica influentia, & cere perhibetur, sepulcrum causa adire procerum inimicitudinis causa præpeditus, in aliam fuentem regere, quilibet negotio progressus. Ad hanc, si quis pro-

a 16. q. 1. admonere. b 16. q. 6. c. 1. & in v. 16. lib. 3. cap. 3. d. 16. q. 1. ubi in v. 16. lib. 3. cap. 3. ¶

contra hoc agere sacerdotem, ecclesiastico vinculo se subdi cognoscat.

Sed alius est ex temeritate. Superbia usum antiquarum parentum non sequitur, sed alius, rationalibus occidere novum fidei spiritualiter. Cetera Melchizedek Pope auctoritatem mittit, qui fortis, vel odio diuersis, fratre cunctis perfidissimis, aut varia misericordia dilectis, apudirent parentum suorum sequa contemnit. Secundum Gregorianum autem liberam habet voluntatem, qui certi ratione casu, non sibi corporis quarta bissecutio. Et Vetus quodam diligenter, libera est ultima voluntas cuique, non in sepulchro sita ergo, sed in refutacione conscientio. Unde testamentum operatus, quia ex quaque libere testator, quod post mortem defecit de propria voluntate fieri volebat. Sed non videtur libera testatrix voluntate, cum secundum Augustinum pro memoriam defecit fieri voluntariae diffractionis facultatum. voluntatis, si quis habet unum filium, Christum patet alterum: si vero duo, Christum facientur. Et si per ardorem, Et secundum Leonem, quippe medietatem in unum, que Christo testatur, ecclesia iudeus impetrans, quod quem fidei sacramenta suscepit. Sed illud Augustini non est probatum, sed aberrans, ne quis iratus filium suum excedat, ut tam Christo relinquatur.

Ait enim in forma, c. de vita clericorum,

1 ¶ Sequitur. In doctis exemplaribus Gratiani Vatiani, sequitur. Ait Leo Episcopus, &c. & postius integrum caput, relatum, extra, quod etiam responsum ab Iosepho p. 2. c. 10. & ab Anfel. l. c. 11. & in Poly. l. 4. tit. 34. ex Leone nomine. Verum in aliis duobus sententiis, & vulgo emendatis hoc idem caput postea per seipsum Sacramento suscepit. Et certe vero ipsa, & secundum Leonem, &c. indicant alios hanc Leonem auferentes a Gratiana esse relata.

C. VIII. ¶ Pro numero sutorum pars hereditatis Deo afferatur.

Sed quis irascitur filio suo, & moriens excedat cum, si vivere, non eum placere? non ei filium reconciliare debet? Quomodo ergo cum filio suo volo ut habeat pacem, cuius appeto hereditatem? Sed plane sic facit, quod tempore mortis filium. Unum filium habet: pater Christum alterum: duos habet: pater Christum tertium: decem habet: Christum undecimum fratrem: & siccipio.

Hac nominis auctoritate mensura testatoris praeficitur, non quantum evolvitur, sed quam prouidenter transfendit, & pars.

Oblationes defunctorum aut negant ecclesias, aut difficiles reddunt, tanquam egentium negotiorum excommunicantur.

C. IX. ¶ Excommunicantur, qui defunctorum oblationes ecclesiæ negant.

Unde in Carthaginensi concilio IV. c. 5.

Q. VI. e oblationes defunctorum aut negant ecclesias, aut difficultes reddunt, tanquam egentium negotiorum excommunicantur.

C. X. ¶ Ut infidelis ejusmodi, ab ecclesiæ, qui defunctorum oblationes resistent.

Item ex concilio Valensi I. cap. 4.

Q. VI. f oblationes defunctorum resistent, & ecclesia tradere demorantur, ut infideli sunt ab ecclesia abiciendi: quia usque ad inanitionem fidei pervenire certum est hanc pietatis divinae exactionem: quia & fideli mortuorum de corpore recedentes, votorum suorum plenitudine, & pauperes confolati amonita, & necessaria futentur, & fraudantur. Hi enim tales, quafi sunt. Vnde & quidam Patrum hoc scriptis suis inserviantur.

a Inf. proximo. b Ex isti de fidel. c. relation. c Sive form. 21. ad fratres in errore. Omituntur autem verba aliquot.

d Invenit. Ego p. 3. c. 206. Pann. l. 2. cap. 5. e Et in concil. Meldeni, ca. 72. d Poly. l. 8. tit. 5. Ego p. 3. c. 201. f Deinde ait p. 4. Ego p. 3. c. 177.

ruit, congruente sententia, qua ait [Amico a quidam rapere, furtum est: eccliam vero fraude, facile legimus.]

C. XI. ¶ Qui oblatæ ecclæsia, aut testamento reliqua restituere possunt, rebus remaneat precepit, excommunicantur.

Item ex Concilio Agathensis, &c.

Clerici, b vel facultates, qui oblationes parentum aut donatas, aut testamento reliqua remaneant perfristerint, aut id, quod ipsi donaverint ecclæsia vel monasteriis credentier afferendum, sicut sancta synodus constituit, velut necatores pauperum, quoique redant, excludant ecclæsiam. Si quis autem clericus furum, ecclæsiam fecerit, peregrina ei communio tributur.

¶ pars. Itam queritur, an pro sepultura mortuorum aliquid sit exigendum.

C. XII. ¶ Pro sepultura nihil muneri exigitur.

De his in auctoribus Gregorius c. lib. 7. regestis, indicet. 2. e. p. 55. Januarius Episcopo Sardina.

Vesta d est nobis Nereida formæ clarissima, Quod ab ea centum i. solidos pro filio sui sepulchra fraternitas vestra vela & exigere. & m. Hoc autem vitium & nos, postquam Deo auctore, ad episcopatus honorem accepimus, de ecclæsia nostra omnino venuimus; & pravam denudò confutandum nequam usurpari permisimus: memores, quia dum Abramani a filiis Ephron, z hoc est, à filiis Seor, sepulchri terram pretio ad humandum corpus conjugis postularer, premium accipere renui: ne commodum videremur decadavere consecratus. Si ergo tanta considerationis paganus vir fuit: quanto magis nos, qui fæcderotes dicimus, hoc facere non debemus? Vnde ne hoc avaritiae vitium vel in alienis denudò tentari præfumatur, admoneo. Sed si quando aliquem in ecclæsia vestra Tepeliri conceditus, siquid parentes ipsius proximi, vel hæredes pro luminaribus sponte quid offere voluerint, accipi non vetamus. Peti vero aliquid, aut exigí omnino prohibemus: ne (quod valde irreligiosum est) aut velalis forte (quod absit) dicatur ecclæsia, aut vos de humanis videcamini moribus gratulari, si ex eorum cavaribus studeatis quæcumque quolibet modo compendium.

1 ¶ Centum.] Dicit ista abellæ a nonnullis exemplaribus Gratiani, & epistola Boni B. Gregorii. Sed quia in aliis eandem codicibus etiam manuscriptis existit, non est inducenda.

z ¶ Ephron] Locus hic variis legitur. In epistola B. Gregorii magis recepta. Letto haec est, à filiis Emor, hoc est. Ephron filii Seor. & Gen. 23. habetur, intercedit pro me apud Ephron filium Seor.

3 ¶ Compendium] Post hoc caput in duabus antiquis exemplaribus recitantes duo Urbanus secundus, qui placuit hic afferre, ne plauso inferrent, quod alibi non facile inventur, & unum eum etiam citatus extra de fidel. certificari. Urbanus II. Gothredo Magalonensis Episcopo.

Mortuorum, qui in monasteriis sepeliri desiderant, aut omnino juxta prædecessorium nostrum Leonis decretum, partem eleemosynarum mediæ, aut juxta dispensationem nostram in Lateranensi concilio promulgatam, partem tertiam parochialibus ecclæsias statuimus derelinquendum. Idem eidem.

Capellanos quoque monachorum, sicut reliquos parochia tua clericos, debitum tibi obedientiam persolve te volumus.

a Sup. 12. q. 3. gloria. b Euseb. l. 3. c. 140. ex concilio apud form. 21. ad fratres in errore. Omituntur autem verba aliquot.

c Invenit. Ego p. 3. c. 206. Pann. l. 2. cap. 5. d Et in concil. Meldeni, ca. 72. e In concil. Meldeni, ca. 72. f Deinde ait p. 4. Ego p. 3. c. 177.

In patienti scilicet scimus five orationibus, five confitiamur invicem posse nos coadjuvare. Cum autem ante tribunal Christi venerimus, non lob, non Daniel, nec Noe rogare posse pro quoquam, sed unumquemque portare omnes sumus.

¶ Verba B. Hieronymi sunt hæc. Obscurè licet, docemur per hanc sententiam novum dogma quod latitat, dum in patienti scilicet scimus five.

Uero hoc de impinguibus accipendum est, de quibus Propheta a dicit: Non dabat Despectacionem suam, ne pretium redemptio anime sua: & ideo frater non redmet enim, sed laboratio aeternam, & vivet adhuc forem. De aliis autem intelligi non posset.

C. XXL. ¶ In penitentia defuncti bona profiteantur.

Item Gregorius Papa II. Bonifacius Episcopus,

epiph. ad serm.

Pro b o omnibus quippe confauisse dignoferis, si licet oblationes offerte: sancta sic tenet ecclesia, ut quicquid pro suis mortuis veteri Christiani offerat oblationes, arque Presbyterorum memoriam faciat: & quamvis omnes peccatis subiacescant, congitus, ut facteros pro mortuis catholicis memoriam faciat & intercedat: non tamen pro impius (quamvis Christiani fuerint) tale quid agere licet.

C. XXI. ¶ Animæ mortuorum qua-

tum.

A nime defunctioni, quatuor modis solvuntur, aut oblationibus factoredum, aut precibus sanguinum, aut chatorum elemosynis, aut jejunio cognatum. Curatio vero funeris, conditio sepulcrorum, pompa exequiarum, magis vivorum solatia sunt, quam subdia mortuorum. Si aliquid prodest impio sepulcrum prioris, obicit pio viro, aut nulla. ¶ ¶ ¶ Nec ideam tamen contemnda & abscienda sunt corpora defunctionum, maxime iustorum ac fidelium. ¶ ¶ ¶ Vbi & illud subtiliter dicunt, quanta possum esse renunratio pro elemosynis, quas viventibus & fentientibus exhibentur; ille que hoc apud Deum perit, quod ex animis hominum membris offici, diligenterque per-

solvit.

¶ ¶ ¶ Animæ.] Horum verborum usq; ad vers. curatio. mul-

tu sicut inventae est. Ea Burchardus citat ex dicto Origemi. Ivo

ex dicto Gregorio.

C. XXII. ¶ Ante diem judicii; sacrificio, &

elemosynis mortua juventur.

Item Augustinus in Enchiridio, s. 109. & 110.

T empus d; quod inter hominis mortem, & ultimam resurrectionem interpositum est, animas abditis recipit, & continet, sicut unusquisque digna est vel requie, vel renuma; pro eo quod sortita erit carne, dum viventer. Neque negandum est, defunctionum animas piezas suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, vel elemosyna in ecclesia fuit. Sed hæc prosumunt, qui cum vivent, ut hæc fibi possint professe, meruerunt. ¶ Est enim quidam vivendi modus, nec tan bonus, ut non requiriat ista post mortem; nec tam malus, ut in eis profitantur. Et verò talis in bono, ut illa non requiratur: & illa rufus talis in malo, ut nec his valeat, cum hæc vita transierit, adjuvari. Quocirca hic omne meritum comparatur, quo possum post hanc vitam relevari quisquam, vel gravari. & post pauca. ¶ Cùm sacrificia al-taris, five quaruncuncis; elemosynarum pro baptismatis defunctis omnibus offerantur, pro valde bonis gra-

a Tpl. 42. b Polyc. I. 8. tit. 7. c al. idem. Polyc. I. 8. tit. 6.

Burch. Lsp. c. 112. Ivo p. 15. c. 124. August. de cura pro mortuis. 6. 2.

& 1. de civit. c. 12. & 12. d Seng. 4. diff. 43. Anf. l. 7. c. 170.

*tiam actiones sunt: pro non valde malis propitiatio-nes sunt: pro valde malis, et si nullæ sunt adjumenta mortuorum, qualecumque vivorum consolationes sunt. Qui bus autem prostunt, aut ad hoc prostunt, ut sit plena remis-
sio, aut certe, ut tolerabilior sit ipsa damnatio.*

¶ pars. De observatione suem tertii, septimi, trigesimi, vel

quadragesimi dies queritur, unde exordium sompserit.

C. XXIV. ¶ Quare recipi dies suæ mortuorum com-

memorazione serventur.

Ambrofius in lib. de obitu Theodosij Imperatori

dici. fieri in principiis.

*Q via & alii tertium: dicem, alii tricesimum, alii se-
ptimum, alii quadragesimum obserbare conveuen-
runt, quid doceat lechio, consideremus. [Defuncto,
inquit, Iacob, præcepit telephus eius sepulcris, ut
sepeliret eum, & sepelirent sepulcris Israël, & re-
plerent eum quadrangula dices. Sic enim dinumerantur
dies lepidulture. Et luxit eum Israël 2 septem diebus.] Hæc ergo sequenda solennitas, quam præscribit lechio.
Si etiam in Deuteronomio & scriptum est. [Quia
planterunt filii Israël Moysæm diebus triginta, & con-
summati sunt dies luctus.] Vtrqua ergo obserbari
haberetur sollemnitatem, qua necessarium pietatis impletur
officium.*

*1. ¶ Alii tertium.] Apud B. Ambrofium legitur. Quia alii
tertium dicem, & tricesimum, alii septimum, & quadra-
gesimum. Verum in missalibus Romanis tam antiquis, quam re-
centioribus, & Ambrofiani nulla est mentio dies quadragesimi, ne-
m. nullus sup. diff. 44. & de conf. diff. 1. ex concilio Narbonensi.
Est tamen frequens apud Gracos.*

*2. ¶ Israël septem.] Codex B. Ambrofisi habens, & luxit
eum Egyptus septuaginta diebus: quemadmodum habet
editio 70. & vulgaris. Cet tamen videlicet ferri posse letio hoc, que
est in annobus etiam Gratianus manuscriptu: quoniam paulo post
in eodem c. 50. Gen. hac adiutoria de Israh., & ceteri filii Israël.
Venerantur ad aream Adad, qua sit est trans Iordanem
ubi celebrantes exequias, planctu magno atque
vehementi imploraverunt septem dies.*

*3. ¶ pars. Lugere autem, & tristari tam pro nostra, quam
pro alterius morte Cyprianus proibet, dicens in sermone de mon-
talitate.*

*C. XXV. ¶ Nec pro nostra, nec pro alienis
morti tristari debemus.*

*Q uam præposterior est, quamque perversum, ut cum
Dei voluntatem fieri possilemus, quando evocat
nos, & acceditus de hunc mundo Deus, non statim voluntatis
eius imperio pareamus: obnitionis & relishamur;
& pervicacis more fervorum ad conspectum Domini
cum tristitia, & morore perducimur, exentes istinc
necessitatis vinculo, non obsequio voluntatis: & volu-
mus ab eo premiis celestibus honorari, ad quem veni-
mus invit. Idem paulo infra. ¶ Nobis quoque ipsa
minimis & extremis quotes revelatum est, quam fre-
quenter, arquemanente de Dei dignatione præceptum
est, ut contemnerat aspidem, & publicè predicaret, fratres
nostros non esse lugendos, accerfione d' Dominica de
ficulo liberatos, cum sciamus non eos amitti, sed pra-
miti; recedentes præcedere, ut proficisciens, & ex na-
vigantes folent.*

*C. XXVI. ¶ Ex pugillanimitate mortuus lugere
contingit.*

*Item Ioannes Chrysostomus hom. 26. in c. 11.
epiph. ad Hebreos.*

*V bicunque f sepeliantur, Domini est terra, & plen-
tudo eius. Omnino fit, quod oportet fieri. Lugere
autem, & deplorare, & lamentari eos, qui de hac vita de-
cedunt, ex pugillanimitate contingit.*

*a Polyc. l. 8. tit. 7. Anf. l. 7. c. 169. b Gen. 50. c Deut. 34.
d al. accessione. e al. us. f Ps. 12.*

Hoc autem ex defensione futura refutatio invenietur. Vnde & Apofolus non simpliciter ait: [Namor vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini.] sed addidit: sicut & ceteri, qui spem non habent. Pictatis namq[ue] affectu, & insuauitatu intus mortuus lugere non possebatur: sicut nollebant suaderetur, aliorum exequi pias lacrymas impendit[ur] legimus.

C. XXVII. q. *Dic siem futura resurrectionis
habent, de mortuis tristari non
debet.*

*Mis. etiam Anastasius Papa epif.z ad
Nerianum.*

H Abent b fortitan illi iustam longi doloris excusationem, qui vitam alteram neſciant, qui de hoc facile ad melius eſt tranſitum non confidunt. Nos autem, qui novimus, qui hoc credimus & docemus, contrariſſimum de obueniis non debemus: ne quod apud alios pietatis tener ſpeciem, hoc magis nobis in culpa fit. Nam diſtinguit quodammodo genus eſt, contra hoc, quod quaque praedicat, torqueri i mœſtia, dicente Apofolus. [Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut & ceteri, qui ſpem non habent.]

1. q. *Torqueri.] Sic eſt emendatum ex epiftola B. Gregorii, in qua hoc idem habetur. In epiftola Anastasii legitur, contra quod quaque praedicat queritur, iuſtiſiam amans, dicente, &c. In codicibus autem Gratiani etiam maſucripiuſ videbatur miſta eſt letoſ ex ureagre, hoc modo, contra hoc, quod quaque praedicat querere, iuſtiſiam amans, dicente, &c.*

C. XXVIII. q. *De eodem.*

Item ex concilio Tolentano III. c.22.

Q Vi divina vocazione ab hac vita recedunt, cum Plaſmis rancummodo, & pallentibus vocibus debent ad sepulchra deferri. Nam i funebre a carne, quod vulgo defunctis cantari solet, vel in pectoribus ſe, aut proximos, aut familias cadere omnino prohibetur. Sufficiat autem, quod in ipſe refuſationis Christianorum corporibus famulatus diuineſſim impeditur cantare. Prohibet enim non Apofolus & noſtris lugere defunctos, dicens: [De dormientibus autem nolo vos conſtitutiſſi, sicut & ceteri, qui ſpem non habent.] Et Dominus n̄ ſtevit Lazarum mortuum, ſed ad viua, hujus ploravit etiā ſtrumentum refuſitandum. Si autem potest hoc Epifcopus omnes Christianos prohibere, ageze non moretur. Religioſis b tamen omnino alter fieri non debet censetur. Si enim Christianorum per omnem mundum humani oportet corpora defunctorum.

1. q. *Nam funebe.] Hinc ſed ad vers. ſufficiat, addita ſunt, ex organis, ut intelligatur, quia illa ſint, que in hoc canonio prohidentur.*

C. XXIX. q. *Mortui ex ſe neſciant, quid
hic à viri generatori.*

F Atendum eſt, neſcire quidem mortuos, quid hic agatur, ſed dum hic agitur, poſtea vero audire ab eis, qui hinc ad eos moriendo pertinet, non quidem omnia, fed que ſinuntur indicate, qui finuntur etiam iſa meminisse, & que illos, quibus hac indicant, oportet audire. Poſtūm & ab Angelis, quirebus, que aguntur hic, præſtō ſunt, audire aliquid mortui, quod unquamque illorum audire debere iudicat, cui cuncta ſub-

a. 1. Theſſal. 4. b. Et in recto B. Gregorii, lib. 7. epif. 131. An-
fel. l.7. c.17. Burch. l.19. c.129. Ivo p.11. c.139. c. 1. Theſſal. 4. d. al.
funeris precamer. e. 1. Theſſal. f. Iohann. g. alenū. h. al.
* religioſi. i. Eſa. 63.

iecta ſunt. & j. Multi i quoq[ue] ad vivos, aliquatenus mortuus venire creditur, ſicut contrario Paulum tu riu in Paradisum raptum eſt divina ſcriptura teſtimoniavit. 1. q. Multi quoq[ue]] Apud B. Auguſtinum, lego Mie-
ti quoq[ue] ad vivos aliquos ex mortuis, ſic contra rapi-
bus ex vivis raptus eſt, divina ſcriptura teſtimoniavit. Sed gloſſam non eſt emendata. Veritas vero haec ſententia contra B. Auguſtinum alijs alii exemplis ſcriptura facit: quaececum deprevarum auditor gloſſa errandi occurrunt ſimpliſſimi pars.

2. pars. *Sed haec autem, qui in patribus ſuſpenduntur, au-
tur, an juxta ecclſias ſunt ſuſpenduntur. De quibus in Mo-
nensili a concilio II. ſab Rabens c.27. ita ſtatutum eſt.*

C. XXX. q. *Non eſt deneganda communio
qui in patribus ſuſpenduntur.*

Q Væſitum b eſt ab aliquibus fratribus de his, qui
parib[us] ſuſpenduntur pro suis ſceleribus, po-
tentiōne Deo peractam, utrum cadavera cumulo-
ecclſias deferenda ſint, & oblationes pro eis offenda-
ntur. Missa celebranda, an non? Quibus reſponduntur, in
mihiſ ſepecaſ ſunt puram confeſſionem geni-
ſi & dignè penitentibus communioni in fine ſecon-
dum nonicum iuſſum danda eſt: cur non eis, qui po-
cati ſuis peccata extreſam perolvunt? Scriptum e-
nim: [Non vindictat Deus in iniquitate.]

1. q. *Cur non eis? Refutatio eſt hic locuſ ex iſo-
moſi, & Vermaciensi, induſt aliquis verbi, qui per-
turbaſat, quā illaſſerat.*

C. XXXI. PALEA.

F Yres d. & latrones, ſi furando aut deprindendo
cidantur, viſum eſt pro eis non orandum. Si eis
preheſi, aut vulnerati, Presbyter vel Diaconum
fuerint, communionem i eis non negamus.

1. q. *Communionem.] Antea legebatur, confeſſionem
Emendatum vero ſi eſt ex Burchardo, Iovene & Dicentis: qui
loco hoc idem citare ex concilio Triburensi, & in eis, qui
habet sententia c.31. copioſius expofitum: ubiſtam nulla ſu-
ſet ita dicere, Deoq[ue] & ſacerdoti.*

C. XXXII. q. *De eodem. PALEA*

[Item ex concilio Aurelianensi.]

S I e fur, aut latrone caprus in prada, abique occi-
pore comprehendi, & tamen interficiunt, qui
imaginem Dei creant, & in nomine eius baptizant
interfectores eorum quadrangula diebus non inter-
ficiantur. Laneca veſte induit ab eis & poribus
in interdictum ſunt, a thoro, a gladio, ab equitatu ſe-
neant. In tercia, quinta feria, & fabbatho, aliquoq[ue]
leguminosum, vel olorum, & pomis, parvusque pulu-
cum mediocris cerevisie viciſſim utantur, & tempe-
ſi dii meditatione ſe, fuſque liberando, Diabolus
interfecerint, & i capi non poterant, penitentiam
pro homicidio eis non injungimus: niſi ip[ue] velut
aliquid, quod humanitatis eſt, facere. At si pre-
terea, non deponatur: cunctis ramen diebus vite lazo-
nientiam agat.

1. q. *Sie in omnibus codicibus, in quibus eſt hoc p[ro]p[ri]o. &
Burchardum, & Iovinem, & in Dicentis: ex quibus inveni-
mendata, & magni ponderis.*

1. q. *Et capinon poterant] Loco iſtorum vobis in
dictio Gratiani erant hoc, & pariter ponuntur, que vobis
tum pugnare cum proximeſ ſequuntur, penitentiam pro
meſicio eis non injungimus. Refutatio autem eis
autem ſuſcepitoribus.*

a. Et in Vermaciensi, i. ult. b. Burch. l.1. c.26. Ivo p.11.
Pann. l.5. c.22. c. Naum primo, ſecondum 70. d. Extra ap-
c.2. In Tribur. c.31. Polye. l.6. tis.16. Burch. l.1. c.1. Ivo p.11.
e. Sententia habetur extra de hom. c.2. Polye. thid. Burch. l.1.
& l.19. c.5. interſecisti ſuſrem. Ivo p.13. c.46.